

Un convent valencià del segle XVI

Aquest volum és la transcripció per part de Joan Fuster d'un manuscrit del segle XVI —*Regla i Constitució del convent de Sant Josep de València*. Va precedida d'un estudi preliminar del curador de l'edició, amb un glossari i una bibliografia. Forma part de la col·lecció «Fonts històriques valencianes», dirigida per Antoni Furió i Enric Guinot. La portada està il·lustrada per una vinyeta dissenyada per Josep Palàcios.

Les Constitucions
del convent de Sant Josep
de València
(segle XVI)

Edició a cura de
Joan Fuster

VNIVERSITAT
DE VALÈNCIA

2002

fonts històriques valencianes 5

LES CONSTITUCIONS DEL CONVENT
DE SANT JOSEP DE VALÈNCIA (SEGLE XVI)

JOAN FUSTER (ED.)

COL·LECCIÓ «FONTS HISTÒRIQUES VALENCIANES»

113 PÀGINES

UNIVERSITAT DE VALÈNCIA, AJUNTAMENT DE SUÈCA,
VALÈNCIA, 2002

Un tema que va temptar sempre Joan Fuster va ser la peripècia històrica del català, i més concretament, la seua progressiva substitució pel castellà, tant a nivell escrit com oral. El seu interès no era el d'un pur estudiós, personalment indiferent a la qüestió, sinó el d'un intel·lectual compromés amb una llengua, que era la seua, i que compartia amb els catalanoparlants de la Corona d'Aragó. Per a ell no era un problema estrictament erudit, sinó viu, urgent, que calia resoldre cara al present i al futur. És precisament aquesta voluntat que el va moure a investigar què havia passat al País Valencià per arribar a una situació de submissió i depauperació nacionals tan ràpida.

La llengua era un factor clau a investigar. Especialment, calia explicar com el procés de castellanització es va manifestar d'una manera tan brusca —en el

pla literari, si més no— durant les primeres dècades del segle XVI. Aquest fet tan inusual portà Fuster a interessar-se cada vegada més per la història social del català, en l'àmbit valencià sobretot. Durant l'última etapa de la seua vida es dedicà intensament a treballar en aquesta obra. No la va poder dur a terme, i només arribà a publicar, sobre la marxa, alguns estudis que revelen la riquesa i l'amplitud de la seua informació així com l'interès de les explicacions i hipòtesis amb què la pensava. El llibre que acaba d'aparèixer és una mostra més, magnífica, del treball que tenia entre mans. És una edició de *Les Constitucions del convent de Sant Josep de València*, que conté un llarg i apassionant estudi preliminar.

Aquest manuscrit de la Regla i de les Constitucions del convent de les monges de Sant Josep, té un gran interès, perquè és l'únic que n'ha quedat, a hores d'ara, de les diferents versions al català, que, sens dubte, circulaven aleshores pels convents valencians. A més, no apareixia ressenyat en les grans i petites bibliografies de què disposem. L'atzar el va posar a la bibliotetca particular de Joan Fuster. Ben mirat, n'era el destinatari més idoni. El manuscrit tenia el valor, ja d'entrada, de ser un document del valencià que es parlava a mitjans

del segle XVI. La seua existència planteja a Fuster un munt d'interrogants, que ell estudia i tracta de resoldre amb la seua habitual perspicàcia. N'hi ha un, sobretot, que el capfica: com és que els catalanoparlants es van familiaritzar, si més no a nivell de comprensió, amb el castellà?

L'estudi de Fuster, però, no és sols una intel·ligent indagació sobre aquesta aventura —hi discorre com un detectiu excepcional—, sinó un meticolós i escurpulos examen dels aspectes lingüístics del text, assenyalant-ne els mínims detalls de la «vagabunda ortografia del manuscrit», així com del seu contingut. Pel que fa al manuscrit, és una delícia llegir-lo, tant per la cadència d'una prosa ja llunyana com per les notícies que dona de la vida d'un convent. Els nostres narradors inclinats a la «història ficció» hi podran trobar, crec, una bona matèria primera per fabricar-la en una novel·la.

Josep Iborra

